

Ciekawy świat >> Jak tworzy się portrety pamięciowe osób zaginionych dawno temu

Jak policja dodaje lat

Na podstawie fotografii specjalista od kryminalistyki z młodego człowieka może zrobić dziadka.

Grażyna Woźniak,
Andrzej Plesutor
a.ples@nowiny24.pl

Nie zmienia się tylko czaszka. Reszta się kurczy, mięśnie wiotczeją, twarz się obsuwa, uwydatniają się zmarszczki, brwi stają się krzaczące, tęcza oczu blakną. To schemat, któremu podlegamy wszyscy. I na tej podstawie można stwierdzić, jak będziemy wyglądać za 20 lat.

Zabił hotelową recepcjonistkę w Jaśle niemal ćwierć wieku temu i do dziś nie został złapany. Kto? Właśnie, że nie wiadomo kto. Znany jest tylko portret pamięciowy zabójcy sprzed 23 lat. Przez ten czas włos mężczyźnie pewnie się przerzedził, nos stał się bulwiasty, oczy zapadły, zmarszczki wypełzły na twarz, skóra stała się sucha i obwisła. I jeśli portret sprzed ćwierćwiecza wiernie oddawał rysy twarzy mężczyzny, to wiemy, jak wygląda dziś. Bo wszyscy starzejemy się podobnie.

W 1987 roku trzeba było wizyty w Rzeszowie warszawskiego specjalisty milicjanta od sporządzania portretu pamięciowego. W ogóle w Komendzie Głównej Milicji było ich tylko dwóch, w rzeszowskiej kome-

ndzie wojewódzkiej – ani jednego. Po zabójstwie z 1987 roku została zbrodnia bez kary, bo nie wiadomo, kogo karać. Został portret pamięciowy i determinacja policjantów z Archiwum X. Wciąż nie wiadomo, kim jest zabójca, ale już wiadomo, jak dziś może wyglądać.

Nauka szuka bandziora

Dziś rzeszowskie Laboratorium Kryminalistyczne dysponuje nie tylko specjalistami od sporządzania portretu pamięciowego. Nadkomisarz Andrzej Antoniuk, ekspert Laboratorium Kryminalistycznego Komendy Wojewódzkiej Policji w Rzeszowie, ma na swym koncie ponad 2000 tego rodzaju dzieł. Dzisiaj w pracy pomaga mu komputer. Do niedawna jeszcze, oprócz wrodzonego talentu, musiał wystarczyć mu zwykły ołówek.

Od czerwca 2009 roku ma również uprawnienia do budowania tzw. progresji wiekowej: jest w stanie na podstawie fotografii sporządzić portret tego samego człowieka starszego o 5, 15, 25 lat. Trzeba tylko wiedzy antropologicznej, sporo zdolności plastycznych i przysłowiowego nosa. Ważnym dodatkiem jest też program komputerowy do obróbki grafiki.

Starzenie schematyczne

Rodzimy się z określoną pulą genów, rysy twarzy dziecka są wypadkową rysów rodziców. Jeśli córka – duże prawdopodobieństwo, że w przyszłości będzie podobna do matki, jeśli syn – do ojca. Może być na odwrót. To schemat, bo na wygląd dziecka i tak wpływa to czy „silniejsze” są geny ojca czy mat-

Tak nadkom. Andrzej Antoniuk, specjalista antroposkopii w rzeszowskim Laboratorium Kryminalistycznym, wygląda dziś – w lewej. Z prawej – a tak będzie wyglądał za 20 lat. Progresję swojego wyglądu stworzył własnoręcznie.

ki. Z wiekiem czaszka rośnie, zmieniają się też jej proporcje: między krawędzią podbródka a podstawą nosa, między postawą nosa a podstawą brwi i wszystko co powyżej. Proporcje czaszki będą inne u pięćdziesięciolatka inne zaś u pięćdziesięciolatka.

Pięćdziesiąt lat minęło i „wszystko opada”

Nie zmienia się tylko czaszka. Reszta systematycznie się kurczy.

– Mówię, że twarz człowieka z wiekiem się „obsuwa” – żartuje nadkom. Andrzej Antoniuk, specjalista antroposkopii w rzeszowskim Laboratorium Kryminalistycznym. –

Zęby człowieka ścierają się, więc skraca się odległość między podbródkiem, a podstawą nosa. Mięśnie twarzy wiotczeją i twarz „opada”. Po 50. roku życia uwydatniają się zmarszczki, nasada i grzbiet nosa stają się cieńsze, natomiast sam koniec nosa staje się mięsisty, podobnie jak małżowiny uszne, które wydają się większe, w porównaniu z „kurczącą się” głową. Brwi stają się krzaczące, tęcza oczu blakną i mętnieją, pod oczami pojawiają się „wory”.

Dla sporządzenia graficznej progresji wiekowej bardzo pomocne są fotografie rodziców, rodzeństwa. Im więcej, tym bardziej precyzyjnie można „postarczyć” poszukiwanego.

Zmienne niewiadome

Antropologia w tworzeniu progresywnego wiekowego portretu człowieka pomaga, ale rzecz jasna nie podpowie wszystkiego. Szybciej starzeć się będzie nałogowy palacz z wieloletnim stażem. Człowiek nadużywający alkoholu to z reguły „zmięta” twarz, ziemista, zniszczona cera, bardziej, niż na to wskazywałby wiek, wysuszone skóra. Inaczej też będzie starzał się człowiek, który potrafi konsekwentnie dbać o swój wygląd: kremy, odżywki, higieniczny tryb życia zahamuje naturalne procesy. Metoda odtwarzania wyglądu nie uwzględnia też mechanicznych deformacji twarzy, i działań chirurgii plastycznej.

Nadkom. Antoniuk pokazuje fotografie tej samej kobiety, wykonane przez amerykańską policję na przestrzeni kilkunastu miesięcy. Twarz zaawansowanej w nałogu narkomanki zmieniała się w zaskakującym tempie. Dlatego specjaliści uwzględniają również tryb życia odtwarzanej postaci ze zdjęcia.

W Polsce co roku ginie bez śladu 15 tysięcy ludzi, z czego ok. 1,5 tys. to dzieci. Większości z nich poszukuje się latami i niekiedy udaje się odnaleźć właśnie dzięki progresji wiekowej.

Poszukiwany – poszukiwana

Ojciec Moniki z opolskiego uprowadził ją, kiedy miała półtora roku. Dziś ma siedemnaście i wciąż jest poszukiwana przez rodzinę i policję. Wiemy, jak może wyglądać właśnie dzięki ekspertom od progresji wiekowej. Karolina znikła w Polańcu, kiedy miała 14 lat. Dziś ma 24 i – choć nie odnaleziono jej – nie musimy szukać w ciemno.

Rzadziej wykorzystuje się regresję wiekową do poszukiwania dorosłych, bo znacznie mniej jest przypadków, które tego wymagają: kiedy odnajduje się człowiek o nieustalonej tożsamości, ale cierpiący na starczą demencję, zanik pamięci, upośledzenie umysłowe, nie potrafi powiedzieć, kim jest, skąd jest, jak się nazywa. Na podstawie aktualnej fotografii można odtworzyć, jak wyglądał przed 10-20-30 laty. Może ktoś go rozpozna na „fotografii” sprzed lat, może potrafi podać nazwisko, miejsce zamieszkania itp.

Najtrudniejsza jest progresja osobników w wieku od 14 do 25 lat. To czas intensywnego rozwoju. Po tym okresie zaczynamy się starzeć. Kiedy stuknie nam pięćdziesiątka, oznaki upływu lat stają się coraz bardziej widoczne. Choć i tu nie ma reguły. Jeden odziedziczy po przodkach szczupłą sylwetkę i twarz bez nadmiaru bruzd i zmarszczek. Innemu po pięćdziesiątce obwisnie szyja, zwiężą usta, a ich kąciki skierują się w dół. U kobiet zmarszczki wokół ust pojawiają się szybciej i są bardziej wyraziste. Mężczyznom rzadziej czupryna. Niezmienne są tylko oczy człowieka. Ich kolor, choć z czasem coraz mniej wyrazisty.

W twarzy każdego z nas jest jednak coś charakterystycznego, szczególnie go, co opiera się upływowi czasu. Grymas, uśmiech sposób patrzenia... Wprawne oko nawet po wielu latach rozpoznaje w dorosłej kobiecie kilkuletnią dziewczynkę. Antoniuk, oprócz zdjęć, które pomagają mu postarzać lub odmłodzić poszukiwanych, ma ten szczególny dar. ▲

promocja

Regiony >> Mamy na Podlasiu trzech krajowych Liderów Innowacji i Rozwoju AC, APS i Podlaska Fundacja Rozwoju Regionalnego

Dwie firmy z Podlasia i jedna organizacja znalazły się w tym roku na liście krajowych laureatów III edycji konkursu Krajowi Liderzy Innowacji i Rozwoju. To APS z Białegostoku, Plum z Ignatek i Podlaska Fundacja Rozwoju Regionalnego.

Na 28 kategorii tego rankingu mamy finalistów tylko w trzech. Ale tym bardziej im chwala nie tylko z tego powodu, że dali sobie radę z konkurencją, ale w dodatku za to, że utrzymali dobrą formę kolejny rok. Bo w ubiegłej edycji konkursu tegoroczni finaliści także mieli swój udział. A za co dostali laury? ▲ Automatyka – Pomiary – Sterowanie SA – za innowacyjną usługę „Mikroprocesorowe systemy sterowania i nadzoru nad pracą oczyszczalni ścieków”; ▲ Plum sp. z o.o., – za innowacyjny projekt unijny „Poprawa konkurencyjności firmy Plum poprzez wprowadzenie na rynek innowacyjnego produktu – regulatora EkoMax PID; ▲ Podlaska Fundacja Rozwoju Regionalnego – za innowa-

Wręczenie statuetek Krajowych Liderów Innowacji i Rozwoju 2010 odbyło się w Hotelu Marriott w Warszawie

cyjny projekt unijny „Eko-kluby przedsiębiorczości – promocja świadomości proekologicznej wśród młodzieży szkół ponadgimnazjalnych”.

Na liście regionalnych finalistów konkursu były jeszcze firmy: Bartosz,

AC S.A., P.P.U.H. MARK Antoni Marek Kulesza, gmina miejska Hajnówka i Rada Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT w Białymstoku.

(peż)